

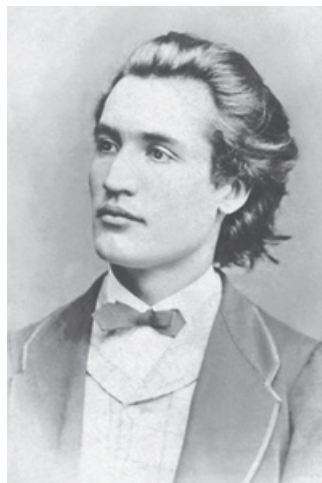
MIHAI EMINESCU

MARINA MAGHER

Orice intelectual, scriitorul îndeosebi, își petrece viața printre cărți. Pentru marele poet Mihai Eminescu lectura cărților s-a dovedit a fi o ocupație intelectuală dintre cele mai serioase, nu o dată îl vedem și în calitate de bibliotecar.

Pe parcursul vieții M. Eminescu a îndeplinit de patru ori atribuții de bibliotecar, lucru mai puțin scos în evidență.

În 1865, la Cernăuți, ca elev de gimnaziu, este găzduit în casa lui Aron Pumnul, unde se afla și o mică bibliotecă a studenților români, ferită de ochii profesorilor străini, căci, după legile școlare, studenții nu aveau voie să întrețină biblioteci. Bibliotecar era totdeauna un student găzduit de Pumnul, care locuia în camera în care se afla și biblioteca. Astfel, Eminescu „începu să trăiască, să doarmă și să viseze printre cărți”. Era o bibliotecă modestă care cuprindea numai volume răzlețe din poezii și scriitorii români, broșuri volante, reviste literare mai vechi, calendare, câteva cărți privitor la istoria românilor și letopisețele lui M. Kogălniceanu.

În 1871, la Viena, la inițiativa lui Mihai Eminescu, societățile studențești „România” și „Societatea literară și științifică a Românilor din Viena” se contopesc în „România jună”. În ședința de înființare a noii societăți M. Eminescu a fost ales cu 30 de voturi bibliotecar-secretar al noii societăți. Eminescu desfășoară o stăruitoare activitate de îmbogățire a bibliotecii. Ioan Slavici povestește că poetul citea mult și cu o repeziciune uimitoare. Era atîta grabă în dorința lui de a acumula cunoștințe, încît un coleg de la Viena, îngrozit de ce putea să „înghită” Eminescu, afirma că nu ar fi fost cu puțință ca un creier omenesc, oricît de puternic ar fi fost, să poată prelucra și sistematiza imensul material acumulat din atîtea diferite izvoare. Activitatea sa de bibliotecar în cadrul „României June” e de scurtă durată.

În perioada **1 septembrie 1874 – 1 iulie 1875** a fost directorul Bibliotecii Centrale din Iași. Poetul primește cu bucurie propunerea de a lucra ca bibliotecar. La 30 august 1874 M. Eminescu depune jurămîntul în Aula Universității din Iași în fața rectorului Ștefan Micle. „Jur în numele lui Dumnezeu și declar pe onoare și conștiința mea: Credință domnitorului român Carol I și constituțiunii țării mele; De a-mi împlini cu sântenie datoriile ce-mi impune funcțiunea mea; De a aplica legile și de a mă conforma legilor întru toate și pentru toți, fără pasiune, fără ură, fără favoare, fără considerațiune de persoană, fără nici un interes direct sau indirect. Așa să-mi ajute Dumnezeu. Mihai Eminescu.”

„Sunt fericit că mi-am ales un loc potrivit cu firea mea singuratică și dornică de cercetare. Fericit de grija zilei de mine, mă voi cufunda ca un budist în trecut,

mai ales în trecutul nostru atît de măreț în fapte de oameni” îi scrie poetul Veronicăi Micle, în 14 septembrie 1874. Și ca bibliotecar, și ca revizor școlar, Eminescu a fost pildă de activitate inteligentă și superior îndrumată. Poetul era fascinat de atmosfera plăcută a celor peste 25 000 de volume de cărți ale Bibliotecii Centrale din Iași. Pe atunci biblioteca avea una din cele mai importante colecții din țară. Eminescu se dedică lucrului cu pasiune. El își propune planuri largi de organizare, la capătul cărora biblioteca trebuia să se transforme într-un adevărat locaș de cultură.

Are de învins piedici deosebite. Pînă în anul 1874 nu se poate vorbi de vreo preocupare de ordin biblioteconomic la Iași. M. Eminescu găsește biblioteca într-o dezordine atît de mare, încît n-o poate primi de la fostul director S. Bodnărescu, căci nu exista un inventar general. Pentru a face actul de primire, poetul își propune în cît mai scurt timp să întocmească un catalog general și complet. Pînă atunci se compilau cataloage fixe, cîte un catalog pentru fiecare an în parte. Cititorul era nevoit să răsfoiască aproape douăzeci de astfel de cataloage, scrise cu mîna, pentru ca pînă la urmă să nu afle adesea cartea de care avea nevoie. Prima grijă a lui Eminescu este aceea de a aranja cărțile în rafturi după cataloagele existente. Mai mult decît atât: începu inventarierea și trierea celor peste 25 000 de volume, alcătuiind cu mare chibzuință și măiestrie un registru-catalog care și astăzi se află la Biblioteca din Iași. Eminescu are grijă să îmbogățească fondurile bibliotecii și să procure manuscrise și tipărituri de mare valoare. În acest scop stabilește legături strînse cu mulți bibliofili și anticari. Perioada de directorat se încheie abrupt, postul fiind acordat pe criterii de afinități politice. Mai mult, poetul este hărțuit cu un proces legat de directoratul lui (este acuzat de lipsa 173 de volume și cîtorva piese de mobilier), proces care se încheie fără urmări, nefiind găsit vinovat.

A patra oară, lucrează ca subbibliotecar, tot la Biblioteca Centrală din Iași. Pe ziua de **24 septembrie 1884**, i se dăduse lui Eminescu postul de subbibliotecar, părăsit de A. Philippide, îndeplinind unele mărunte sarcini birocratice. Dacă în urmă cu un deceniu venea la bibliotecă bucuros și plin de inițiativă, acum accepta munca fără entuziasm. Poetul e pus să întocmească statele de salarii ale personalului, transcrie pe curat corespondența bibliotecii și se ocupă de expedierea ei. Eminescu regreta că ordinea pe care o făcuse în bibliotecă cu zece ani în urmă nu se mai păstra. Poetul, bolnav deja, a găsit în bibliotecă, încă o dată, un liman de liniște.

Există în istoria cărții românești multe exemple de pasiune arzătoare pentru carte, dar niciunul nu întrece ardoarea și constanta iubire a bibliofilului Eminescu. În cazul lui Eminescu putem vorbi de o adevărată mistică a cărții, cu implicații deosebite în conduita și condiția poetului, prozatorului, intelectualului. Au rămas multe mărturii despre adevărata patimă a lui Eminescu pentru carte care se referă la fiecare din episoadele vieții sale, fie ca sufleur la Teatrul Național, fie ca student la Viena ori bibliotecar la Iași. În fața cărții, ca bibliotecar, Eminescu simte o responsabilitate deosebită și nu rămîne un simplu funcționar ci are conduita unui (re)formator, năzuind să construiască o bibliotecă pe temelia vechilor cărți, păstrătoare ale filonului autentic de spiritualitate și cultură românească.